

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 14.02.2025.
Nr.5/6-3

Atzinums par VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” programmās “LTV1” un “LTV7” demonstrēto mākslas filmu “Zaļā robeža”

Pēc mākslas filmas “Zaļā robeža” (turpmāk – filma) demonstrēšanas VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) televīzijas programmā “LTV7” (turpmāk – LTV7) 2025. gada 31. janvārī plkst. 22:00 un “LTV1” (turpmāk – LTV1) 2025. gada 1. februārī plkst. 23:45, Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk tekstā – ombuds) saņēma vairākas filmas skatītāju vēstules, kurās tika izteikta neizpratne un noraidoša attieksme par filmas iekļaušanu LSM saturā.

2025. gada 3. februārī ombuds pēc paša iniciatīvas uzsāka vērtēt filmas demonstrēšanas fakta atbilstību Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām.

Lai izvērtētu filmas iekļaušanas LSM saturā atbilstību iepriekš minētajiem dokumentiem un tiesību aktiem, ombuds no 2025. gada 4. februāra līdz 2025. gada 14. februārim:

1) iepazīnās ar filmas saturu;

Filma līdz 2025. gada 2. martam skatāma LSM video un audio satura atskaņotājā “REplay.lv” (turpmāk – REplay.lv), izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/347801/zala-robeza-drama>

2) iepazīnās ar LSM televīzijas programmu satura redaktora ziņu, informatīvi dokumentālajiem un sporta raidījumiem Vikijas Valdmanes-Rozenbergas rakstu “Zaļā robeža” – no ziņu

sīžetiem līdz skaudrai filmai, kas publicēta 2025. gada 31. janvārī LSM ziņu portālā LSM.lv, piesakot filmu demonstrēšanai;

Skatīts izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/arpus-etera/arpus-etera/31.01.2025-zala-robeza-no-zinu-sizetiem-lidz-skaudrai-filmai.a585335/>;

3) iepazīnās ar tīmeklī pieejamajām publikācijām saistībā ar filmas demonstrēšanu Latvijas kinoteātros 2024. gada maijā;

Skatīts izmantojot zemāk norādītās tīmekļa vietņu saites:

<https://replay.lsm.lv/lv/klausies/ieraksts/lr/192345/en-saruna-ar-filmas-zala-robeza-rezisoru-agnesku-hollandu/>;

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/329100/kulturdeva-verte-polu-klasikes-agneskas-hollandas-filmu-zala-robeza/>;

<https://replay.lsm.lv/lv/klausies/ieraksts/lr/192344/polu-rezisoru-agneska-holanda-lielakais-ienaidnieks-musdienu-zurnalistika-ir-populisms/>;

<https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/sarunas/15.06.2024-polu-rezisoru-agneska-holanda-lielakais-ienaidnieks-musdienu-zurnalistika-ir-populisms-un-polarizesanas.a556585/>;

<https://replay.lsm.lv/lv/klausies/ieraksts/lr/192010/audiovizualas-ismetrazas-agneskas-hollandas-skaudra-filma-zala-robeza/>;

<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kino-foto-un-tv/26.05.2024-viena-no-perna-un-si-gada-sensacijam-parsprieziem-agneskas-hollandas-skaudro-filmu-zala-robeza.a555016/>;

<https://www.kinoraksti.lv/domas/recenzija/zala-robeza-par-sodienas-sirdsapzinu-1242/>;

<https://ir.lv/2024/05/15/mums-jabut-drosmigakiem/>;

<https://www.rigaslaiks.lv/agora/rl-skatas/zala-robeza-2023-21728/>;

<https://www.delfi.lv/kultura/52862727/screen/120028201/starp-humanismu-un-politisku-provokaciju-skandaloza-beglu-drama-zala-robeza>.

4) iepazīnās ar LSM portāla LSM.lv sadaļā “Migrantu krīze pie robežas ar Baltkrieviju un Krieviju” publicētajiem rakstiem un ziņām no 2021. gada 16. jūnija līdz 2025. gada 31. janvārim.

Skatīts izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/temas/migrantu-krize-pie-baltkrievijas-robezas/?src=lsm&p=0>.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] LSM televīzijas programmās LTV7 un LTV1 demonstrētā režisores Agņeškas Hollandas 2023. gada filma “Zaļā robeža” (nosaukums oriģinālvalodā: *Zielona granica*) ir veltīta migrantu krīzei uz Polijas-Baltkrievijas robežas, kas aizsākās 2021. gada vasarā un turpinās līdz šī atzinuma

sagatavošanas brīdīm. Ombuds pieņem, ka filmas sižeta pamatā esošie notikumi varētu norisināties 2021. gada novembrī, kad šī krīze sasniedza savu augstāko punktu, par ko liecina filmas sižetā pamanāmās norādes. Par migrantu krīzes kulmināciju šajā laikā liecina arī fakts, ka no vairāk kā 700 publikācijām LSM ziņu portālā LSM.lv, kas veltītas šai tēmai kopš krīzes sākuma 2021. gada vasarā, 142 publikācijas ir bijušas tieši šajā mēnesī, sasniedzot intensitāti līdz 4 – 5 jaunām ziņām dienā.

Filmās pieteikumā, kas atrodams REplay.lv, ir sniegts šāds sižeta apraksts:

Pēc pārceļšanās uz Polijas pierobežu psiholoģe Jūlija kļūst par nevilšus liecinieci un dalībnieci dramatiskajos notikumos pie Polijas-Baltkrievijas robežas. Apzinoties risku un juridiskās sekas, viņa iesaistās aktīvistu grupā, kas palīdz bēgļiem apkārtējos mežos. Sīriešu ģimene, kas bēg no pilsoņkara, nenojauš, ka viņi ir tikai līdzekļi baltkrievu varas iestāžu rokās, un izmisīgi mēģina šķērsot Eiropas Savienības robežu. Polijā liktenis viņus saved kopā ar Jūliju un jaunu robežsargu Janu. Notikumi, kas risinās viņiem apkārt, visiem liek no jauna uzdot sev jautājumu par to, kas ir cilvēcīgums [izcēlums mans – E.A.].

Skatīts izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/347801/zala-robeza-drama>.

Filma tika demonstrēta Latvijas kinoteātros 2024. gada maijā – jūnijā, un tā tika samērā plaši apspriesta Latvijas plašsaziņas līdzekļos (skat. pievienoto publikāciju sarakstu atzinuma ievaddaļā).

Filmās izplatītāju *Kino Pavasaris Distribution* anotācijā par filmu ir teikts:

*Bīstamajos un purvainajos mežos, kas veido tā saukto “zaļo robežu” starp Baltkrieviju un Poliju, bēgļi no Tuvajiem Austrumiem un Āfrikas nonāk ģeopolitiskā haosā. Viltus cerību uz drošāku Eiropu nomaina šausmas un mūsdienu traģēdija. Uz šī neredzamā kara fona savijas Jūlijas, kura nesen kļuvusi par aktīvistu un atteikusies no ērtās dzīves, Jana, jaunā robežsarga, un sīriešu ģimenes dzīves. Agņeškas Holandas filma, kas izraisīja milzīgu ažiotažu Polijā, liek uzdot jautājumu: **vai pretējās puses var atrast kopīgu valodu, kad robeža kļūst par salauztu sapņu kapsētu?** [izcēlums mans – E.A.]*

Anotāciju skatīt izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.youtube.com/watch?v=u94D0Z9wUqU>.

Skaidrojumu LSM redakcionālajai izvēlei iekļaut šo filmu šogad televīzijas programmu saturā, ir sniegusi LSM televīzijas programmu satura redaktore ziņu, informatīvi dokumentālajiem un sporta raidījumiem Vikija Valdmane-Rozenberga 2025. gada 31. janvārī LSM.lv publicētā raksta “*Zaļā robeža*” – no ziņu sižetiem līdz skaudrai filmai noslēgumā:

Visu šo apstākļu dēļ par filmu var raisīties vispretrunīgākie viedokļi. Tomēr mums – atbildīgajiem par saturu LTV (filmas, ko izvēlamies demonstrēt, noskatās vairāki cilvēki) – šķita svarīgi skatītājiem piedāvāt šo filmu. Arī, lai pārdomātu, kā es rīkotos līdzīgā situācijā, kādas būtu manas vērtības, mana rīcība kā cilvēkam vai amatpersonai [izcēlums mans – E.A.].

Rakstu skatīt izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/arpus-etera/arpus-etera/31.01.2025-zala-robeza-no-zinu-sizetiem-lidz-skaudrai-filmai.a585335/>.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[2] Vienas daļas LSM televīzijas programmu skatītāju aso reakciju uz filmas demonstrēšanas faktu ombuds skaidro ar to, ka filmas sižeta pamatā esošie notikumi Latvijas iedzīvotājiem nav sveši, tāpēc ir sarežģīti uztvert filmu atsvešināti – tikai un vienīgi kā mākslas darbu. Filmā atainotie notikumi asociējas ar līdzīgām situācijām uz Latvijas – Baltkrievijas robežas, jo Baltkrievijas politiskās vadības apzināti izraisītā un mērķtiecīgi vadītā migrantu krīze skāra un joprojām skar Latviju tādā pat mērā un izpausmēs kā Poliju. Jau pirmajos krīzes mēnešos bija skaidrs, ka nelegālos migrantus no Irākas, Sīrijas, Afganistānas, kā arī citām Āzijas un Āfrikas valstīm Baltkrievijas puse izmanto kā ieročus atreibībai par Polijas, Lietuvas un Latvijas atbalstu Baltkrievijas opozīcijai un Eiropas Savienības noteiktajām sankcijām pret Aleksandra Lukašenko režīmu. Minējumi par Baltkrievijas uzsāktā hibrīdkara mērķiem var būt dažādi – vai nu, pārpludinot kaimiņvalstis ar nelegālajiem migrantiem, radīt tajās nekārtības un haosu, kas liktu to valdībām sēsties pie sarunu galda ar Baltkrievijas diktatoru un atcelt sankcijas, vai arī – izraisot kaimiņvalstu apņēmīgu pretstāvi un fiziskas robežpārkāpēju atturēšanas pasākumu lietošanu, diskreditēt Eiropas Savienībā pastāvošās vērtības un deklarēto cilvēktiesību ievērošanu, kas ļautu Baltkrievijas režīmam noraidīt Eiropas Savienības pārmetumus par cilvēktiesību un likumu neievērošanu pašu valstī. Šādi diversificēti, kazuistiski mērķi radīja situāciju, kurā Baltkrievijas diktatora pozīcija šķietami solīja drošu uzvaru šajā hibrīdkarā, bet Polijas, Lietuvas un Latvijas pusei garantēja zaudējumu jebkurā notikumu attīstības scenārijā. Līdz ar ko Latvijas sabiedrībai jau 2021. gada vasarā bija nepieciešams formulēt savu nostāju un attieksmi šajā dilemmas situācijā, izvēlēties risinājumu, apzinoties, ka neviens no tiem nebūs ideāls: vai nu ievērot valsts starptautiskās saistības attiecībā uz bēgļu uzņemšanu, un tādējādi apdraudēt valsts drošību ar nekontrolētu migrantu plūsmu, vai arī nepieļaut nelegālu robežšķērsošanu, un ar to neievērot šo personu tiesības uz bēgļu statusa saņemšanas izskatīšanu.

2021. gada 10. augustā, Latvijas valdībai izsludinot ārkārtējo situāciju valsts pierobežā ar

Baltkrieviju, tika noteiktas Latvijas Valsts robežsardzes un citu tiesībsargājošo iestāžu tiesības robežu nelikumīgi šķērsojušām personām dot rīkojumu atgriezties valstī, no kuras persona ieradusies Latvijā, un veikt nepieciešamos pasākumus, lai pārliecinātos, ka robežu nelegāli šķērsojusī persona izpilda šo rīkojumu, t.sk. tiesības galējas nepieciešamības situācijās lietot fizisku spēku un speciālos līdzekļus, lai nekavējoties atgrieztu personu valstī, no kuras tā nelikumīgi šķērsoja valsts robežu, kā arī nosakot, ka ārkārtējās situācijas izsludinātajā teritorijā izvietotajās Valsts robežsardzes struktūrvienībās un citās iestādēs netiek pieņemti personu iesniegumi par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu, vienlaicīgi nosakot pienākumu šīm personām nepieciešamības gadījumā izsniegt pārtiku un pirmās nepieciešamības preces, nodrošināt nepieciešamo medicīnisko palīdzību, ja tas ir nepieciešams.

2021. gada 10. augusta Ministru kabineta rīkojuma Nr. 518 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” skatīt izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://likumi.lv/ta/id/325266-par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu>.

Rīkojums par ārkārtējo situāciju, kurš tika vairākkārtēji pagarināts, izteica to konsensu (lat. *cōnsēnsus* – piekrišana – termins, ar kuru sociālo sistēmu teorijā apzīmē vienprātību, kas kādā jautājumā pastāv sociālajā sistēmā un nosaka tās identitāti), kāds šajā jautājumā izveidojās un pastāv Latvijas sabiedrībā attiecībā uz šo Baltkrievijas politiskās vadības izprovocēto migrantu krīzi.

[3] Sabiedriskais konsenss demokrātiski organizētā sabiedrībā balstās uz to, ko sabiedrība ir izrunājusi un par ko tā ir spējusi vienoties, taču konsenss var balstīties arī tajā, par ko apzināti netiek runāts, kas netiek apspriests situācijās, kad šo jautājumu apspriešana var apdraudēt pašas vienošanās un kopīga lēmuma iespēju. Tas, ka kāds būtisks jautājums vienprātības konstruēšanas procesā tiek noklusēts, savukārt, var radīt mājīgu priekšstatu, ka tas vai nu neeksistē, vai ir maznozīmīgs, respektīvi, nav apspriešanas vērts. Šādu noklusētu jautājumu aktualizēšana un atsaukšana atmiņā nereti rada apdraudējuma sajūtu konsensa dalībniekiem, tā var šķist kaitinoša un pat noziedzīga, jo ir pretrunā ar pastāvošo vienprātību, konfrontējas ar to. Tomēr jāņem vērā, ka katra sabiedriskā konsensa ilgtspēja ir atkarīga no spējas to laiku pa laikam pārapsprieņot, atjaunot, kritiski izvērtējot arī tos jautājumus, kuri tika noklusēti vai neņemti vērā konsensa veidošanās procesā. Turklāt jāņem vērā, ka situācija kopš 2021. gada rudens ir mainījies, laika gaitā iegūtā pieredze ļauj kritiski izvērtēt sākotnējos lēmumus un to noteikto rīcību. Spēja kritiski reflektēt par saviem lēmumiem ļauj ne tikai pamanīt iespējamās kļūdas, atzīt un izlabot tās, bet vienlaicīgi ir arī nobriedušas demokrātiskas sabiedrības būtiska pazīme.

Uz šo aspektu savulaik norādīja Latvijas Republikas tiesībsargs savā 2023. gada 27. janvāra vēstulē Ministru prezidentam. Atsaucoties uz 2022. gada 30. jūnija Eiropas Savienības Tiesas spriedumu prejudiciālā nolēmuma procesa lietā C-72/22 PPU *Valstybės sienos apsaugos tarnyba*, Latvijas Republikas tiesībsargs vērsa uzmanību uz nepieciešamību pastāvīgi uzlabot sākotnējo rīkojumu par ārkārtējās situācijas izsludināšanu, lai tas atbilstu Eiropas Savienības normām.

Vēstuli skatīt izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.tiesibsargs.lv/wp-content/uploads/2023/01/grozijumi-rikojuma-par-arkartejo-situaciju.pdf>.

[4] Skatītāju daļas negatīvā reakcija uz filmas demonstrēšanu LSM šķietami rodas no tā, ka filmā tiek aktualizēta tā migrācijas krīzes sastāvdaļa – paši migranti – kuras izcelšana savulaik būtu traucējusi sabiedrībā ātri izveidoties vienprātībai par adekvātu rīcību šajā situācijā. Turklāt migranti ne kā anonīmas, likumu pārkāpjošas personas, ne kā hibrīdkara instruments jeb, citējot filmu – “Lukašenko lodes”, bet gan kā konkrētas personības, cilvēciskas būtnes, cilvēki ar savām tiesībām uz dzīvību un brīvību. Filma emocionāli ietekmīgā, līdzjūtību raisošā un līdzpārdzīvojumu izsaucošā veidā konkretizē abstrakto migranta tēlu, parādot konkrētu cilvēku likteņus. Ir viegli izstumt (no apziņas un valsts robežām) jaunus, enerģiskus labākas dzīves tīkotājus ar radikalizācijas tendencēm un terorisma riskiem, piemēram, no Marokas – valsts, uz kuru reizi nedēļā Latvijas iedzīvotājus aizvest atpūsties piedāvā nacionāla aviosabiedrība, bet daudz grūtāk to paveikt attiecībā uz sīriešu ģimeni ar trim maziem bērniem, kuri bēg no kara savā dzimtenē. Nenoliedzami, filmā šie tēli ir konstruēti tā, lai manipulētu ar skatītāju, bet māksla, raisot spēcīgas emocijas un līdzpārdzīvojumu, vienmēr ar tās uztvērēju manipulē, jo tas ir mākslai raksturīgais veids, kā nodot autora vēstījumu. Būtiski ir tas, vai šajā situācijā tiek atstāta telpa mākslas darba uztvērēja kritiskai refleksijai par šo vēstījumu, vai tas netiek uzspiests, kā vienīgā iespējamā atbilde uz mākslas darbā aktualizētajiem jautājumiem, vai vēstījums nepārvēršas didaktiskā diktātā un mākslas darbs – ideoloģiski akcentētā propagandas izstrādājumā.

Apzinoties mākslas darbā iekodēto vēstījumu, nereti var rasties nepatika, aizkaitinājums, aizvainojums, ja vēstījums nonāk pretrunā ar to, kas mākslas darba uztvērējam vēl pirms brīža ir šķitis drošs, pareizs, neapšaubāms. Filmā šādu sajūtu rašanos īpaši provocē sabiedrisko aktīvistu tēli – tie, kuri ir pieņēmuši lēmumu palīdzēt bēgļiem. Šie tēli uzrunā un atmodina to empātisko personības daļu skatītājā, kas lielākā vai mazākā piemīt katram no mums, vienlaikus norādot, ka mūsu lēmumi un attieksme pret notiekošo varētu būt arī citādi, ka mūsos ir potenciāls uz cilvēcību un līdzjūtību, ka tas ir mūsu autonomais lēmums ieņemt to vai citu pozīciju, kā arī spiež apzināties, ka esam atbildīgi par saviem lēmumiem. Tāda arī ir viena no mākslas darba funkcijām, uzrunāt

mūsu sirdsapziņu, uzdot arī nepatīkamus, satraucošus jautājumus, tādējādi veicinot kritisku refleksiju par to, kas šķiet neapšaubāms un pats par sevi saprotams. Tāpēc māksla ir bīstama un tiek rūpīgi uzraudzīta totalitārās sabiedrībās, jo tā rosina kritiski vērtēt arī tās patiesības, uz kuru šī sistēma balstās kā uz nekritizējamiem pieņēmumiem, sistēmiskām aksiomām.

Šo apsvērumu dēļ ombuds nesaskata pamatu izskanējušajām aizdomām, ka filma varētu būt Baltkrievijas vai Krievijas inspirēta ideoloģiskā diversija. Filmas vēstījuma saskaņa ar kādu abām šīm valstīm raksturīgu ideoloģisku naratīvu neļauj ar loģisku nepieciešamību secināt, ka vēstījums pārstāv šo naratīvu (piemēram un salīdzinājumam, konservatīvu uzskatu paušana jautājumā par ģimeni nenozīmē, ka šādu uzskatu paudējs būtu “putinists”, neskatoties uz to, ka šāds uzskats tiek proponēts Krievijas oficiālajā ideoloģijā).

Grūti ir iedomāties, ka šo filmu pat cenzētā un sagraizītā veidā varētu demonstrēt, piemēram, Baltkrievijā, jo runa nav tikai par to, ka filmā tiek atainota Baltkrievijas robežsargu nemotivētā vardarbība un cietsirdība pret migrantiem, to dehumanizācija un izmantošana, lai provocētu Polijas pusi uz līdzīgu rīcību, tādējādi sasniedzot vienu no hibrīdkara mērķiem. Filmas centrā ir viena tēla – Jūlijas – lēmums palīdzēt bēgļiem un gatavība pat pārkāpt likumu šī nodoma realizēšanai, tādējādi ētiskajā dilemmā starp likumību un moralitāti, izvēloties cilvēciskā pienākuma prioritāti. Šādas dilemmas priekšā atrodas katrs Baltkrievijas iedzīvotājs, kurš ir opozīcijā valstī pastāvošajam politiskajam režīmam, un filma pamato cilvēka tiesības sekot savam morālajam likumam situācijā, kad ir jāizvēlas starp likumpaklausību un sirdsapziņu.

Filma neviennozīmīgi tika uztverta Polijā, tā ir tikusi skaudri kritizēta. Ņemot vērā iepriekš izteiktos apsvērumus, šāda reakcija ir saprotama un, domājams, līdzīga reakcija būtu arī Latvijas sabiedrībā, ja filma būtu veltīta notikumiem uz Latvijas – Baltkrievijas robežas. Taču Polijas sabiedrības un valsts demokrātiskie pamati ir pietiekami stingri, lai pieļautu kritiskus viedokļus un diskusijas pat tajos jautājumos, kas skar valsts rīcību un sabiedrības attieksmi pret migrantu krīzi kā Baltkrievijas provokāciju pret kaimiņvalstīm. Atšķirībā no vairākām Latvijas plašsaziņas līdzekļos lasāmajām filmas recenzijām, kurās filmas fināls tiek traktēts kā norāde uz divkosību – bēgļus uz robežas ar Baltkrieviju atraidīja, bet ukraiņu bēgļus pieņēma – ombuds šajā filmas fināla epizodē gluži pretēji saskatīja norādi uz Polijas sabiedrībā pastāvošo un dziļi sakņoto līdzjūtību un cilvēciskumu pret tiem, kas nonākuši kara radītā apdraudējuma situācijā. Humānisms ir Eiropas kultūras tradīcijas spilgta pazīme, vērtību priekšstats, kurš konsolidē šo kultūras telpu, kura pamatā ir empātiskā spēja identificēties ar grūtībās nonākošajiem kā līdzvērtīgām cilvēciskām būtnēm, spēja izturēties pret citu personu kā pret sevi pašu. Humānisma kā dabiskas un dabīgas attieksmes

pret līdzīgo centrālais nosacījums ir spēja uztvert citu cilvēku kā sev līdzīgu un līdzvērtīgu būtni. Šī spēja nav absolūta, jo to ietekmē gan konkrētā situācija, gan konkrētie mērķi, kā arī pastāvošie priekšstati – nereti aizspriedumu un stereotipu formā – kas liek skatīties uz līdzīgo kā uz atšķirīgo.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[5] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedriskā medija redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedriskā medija satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedriskā medija redakcionālās vadlīnijas un rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt atzinumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[6] Ombuds neatzīst, ka filmas demonstrēšanas fakts būtu pretrunā ar Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 1. pantā noteikto mērķi un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām, jo filmas kā mākslas darba vēstījums atbilst sabiedriskā medija misijai strādāt sabiedrības interesēs, veidojot savu saturu tā, lai sabiedrība saņemtu daudzpusīgu un daudzveidīgu informāciju, lai tiktu nodrošināta komunikatīvā platforma, kuras ietvaros tiek apspriesti sabiedrībai būtiski jautājumi, rosinot sabiedriski nozīmīgas diskusijas, kas palīdzētu katram Latvijas sabiedrības loceklim veidot savus uzskatus un patstāvīgi pieņemt lēmumus. Sabiedriskajam medijam ir jāveicina brīva informācijas apmaiņa un atklātas debates par jebkuru sabiedrībai nozīmīgu jautājumu, tādējādi nepieļaujot ne ārēju, ne iekšēju satura cenzūru un izvairoties arī no pašcenzūras. Sabiedriskajam medijam nav jābūt aizbildnieciskam pret savu auditoriju, selektīvi atlasot, kuru informāciju sabiedrība vēlas vai ir gatava saņemt un kuru – ne. Ir jāuzticas auditorijas spējai kritiski vērtēt informāciju un formulēt savu patstāvīgo viedokli par valstī un pasaulē notiekošo. Tāpēc nav jāvairās arī no tādu tēmu aktualizēšanas, kas kādam varētu likties nepieņemamas, kā tas ir noticis saistībā ar filmu “Zaļā robeža”.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas
līdzekļu ombuds

*(paraksts)**

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU